СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 16. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го СІЧНЯ 1950. | No. 16. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 21, 1950. VOL. LVIII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Дер. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном | Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 | THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ІСНУВАННЯ ВУГІЛЛЯНОЇ КРІЗИ

Вашингтон, 19 січня. — Урядовці департаменту внутрішніх справ виявили погляд, що положення в вугілляній продукції в дечому погіршилося, одначе президент Труман ще раз заявив, що воно не дійшло до критичного стану й тому він не вживає правних засобів, придуманих для крайньої необхідности. Підчас пресової конференції президент сказав, що генеральний дорадник Краєвої Ради Робітничих Відносин, Роберт Н. Денгам, з власної спонуки звернувся до федерального суду з домаганням заборони страйку вугілляних шахтярів. Труман признав, що Денгам повідомив Білий Дім про задуманий ним судовий процес, одначе не дістав ніякого рішення від президента. Зрештою, говорив президент, жалоба проти вживання юнією несправедливих засобів не має нічого спільного з краєвою необхідністю.

Президент дістає щоденно різні пригадки від конґресменів у вугілляній справі, щоб проголосити стан краєвої необхідности, одначе він не хоче робити вжитку з закону Тефта, який передбачує заборону страйку на 80 днів у випадку краєвої необхідности.

ЮНІЯ НАДІЄТЬСЯ ПОВОРОТУ МАЙНЕРІВ ДО ПРАЦІ В ПОНЕДІЛОК.

Питсбурґ. — Тисячі страйкуючих вуглекопів у Вирджінії й Пенсилвенії відмовилися послухати зазиву голови майнерської юнії, Джана Л. Луїса, щоб повернутися до роботи. Вони не хочуть працювати тільки три дні на тиждень, а домагаються заключення контракту на цілий тиждень, який обіймав би пять днів праці. Вилієм Гайнс, предсідник майнерського дистрикту на південно-західну Пенсилвенію, взивав 2,500 майнерів на вічу в Бравнсвил, Па., що послух майнерів для юнії є потрібний для успіху в переговорах, одначе майнери закричали його звичайними окликами „бу-у-у". Не зважаючи на це, представники юнії заявляють прилюдно, що вони певні покінчення страйку майнерів і їхнього повороту до праці в понеділок.

ОБОРОНА ГІССА ПОКІНЧИЛА ДОВОДИ.

Ню Йорк. — У відновленому процесі проти Алджера Гісса оборонець Клод Б. Кросс, покінчив свої правничі виводи в четвер. Він говорив пять годин і доказував, що урядові документи, які діставалися в посідання Витакера Чимберса, не походили від Гісса, а від приятелів Чемберса, між ін. від Генрі Джуліяна Водлі. Розправа проти Гісса велася за його заперечення під присягою, наче б він був на службі комуністів і як урядовець департаменту стейту передавав копії урядових документів Чемберсові. Чемберс був теж урядовцем цього департаменту і був посередником між совєтськими шпигами і американськими совєтськими агентами, які займали урядові становища. Після промови адвоката прокуратор Тамес Ф. Морфі виголосить свої виводи і тоді лава присяжних суддів має видати рішення: винен Гісс, чи не винен.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Кембридж, Масс. — Університет Гарвард оприлюднив назначення д-ра Романа Джейкобса головою департаменту словянських мов. Ця катедра вивінувана фондом $300,000, призбираним небіжчиком професором Семюелом Газардом Кроссом. Д-р Джейкобсон був досі головою чехословацьких студій з Фонду Масарика в університеті Колумбія в Ню Йорку. Його назначення головою словянських студій в Гарварді є важливим причинком до встановлення курсів для вивчення студентами мов: російської, української, польської, чехо-словацької, сербо-хорвацької і старої церковно-словянської. Студії призначені для звичайних студентів і покінчених. Словянський департамент проголошує більше ніж 30 курсів мови, літератури, культури й філології. Між професорами находяться такі: Михайло Карпович, Ренато Поджіолі, Горейс Г. Лунт, д-р Дмитро Чижевський і д-р Сватава Пірково-Джейкобсон.

УРЯД ПРОТИ ПЕРЕДЧАСНОГО ПЕНСІОНУВАННЯ.

Вашинґтон. — Підчас переслухання знавців в справі суспільного забезпечення в сенатській фінансовій комісії урядовий комісар Артур Дж. Алтмейер пояснив, чому в теперішнім проєкті в справі старечої пенсії находиться постанова про ступневе вводження пенсії. Від скінченого 65 року життя до 75 року робітник міг би побирати старечу пенсію і ще окремо заробляти по $50 місячно. Щойно по 75 році мав би бути цілковито відправлений з роботи. Коли сенатор Миликен запитався Алтмейера, чому останніми роками зросло непомірно число пенсіонованих робітників, Алтмейер відповів, що це є внаслідок неприймання до праці в підприємствах старших осіб. Підприємці бояться відповідальности за старшого робітника, хоч він ще в силі віку і тому не приймають до праці. Сенатор зажадав покликання промисловців на переслухання, чи справді буває упередження до старших робітників.

ЗА БІЛЬШУ СВОБОДУ УРЯДОВИХ СЛУЖБОВИКІВ.

Вашингтон. — Сенат ухвалив і передав до вирівняння в палаті репрезентантів поправку до закону Геча, який забороняє урядовим наємцям брати участь в партійній політиці, головно у передвиборчім часі. Комісія Цивільної Служби кількома наворотами звідомляла про надуживання цеї постанови, внаслідок якої треба було відправляти зі служби спосібних працівників. Як приклад комісія згадала відправлення з поштової служби дівчини, яка роздала кілька летючок поза службою. Поправка, ухвалена тепер у сенаті, має на меті злагіднити деякі постанови закону.

НЕ БУДЕ БЕЗПОСЕРЕДНІХ ПЕРЕГОВОРІВ З РОСІЄЮ В СПРАВІ НОВОЇ БОМБИ

Вашингтон, 19 січня. — Підчас пресової конференції поставлено президентові Труманові питання, чи він змагає до поновних переговорів з Росією для встановлення міжнародної контролі атомової сили, як про це говорять деякі високі урядовці. На це президент рішучим тоном відповів, що не має на думці ніяких безпосередніх розмов у цій справі. Коли президента запитали, чи голова Комісії Атомової Енергії, Дейвид Ліліентал, задумує їхати до Москви на розмову, президент відповів, що він не чув нічого про таку пропозицію. Президент теж виявив причину, чому він затримує Ліліентала на становищі голови цеї комісії, хоч Ліліентал зрезиґнував. Причина така, що не легко найти відповідного наступника на місце Ліліентала. Одначе, коли президента запитали, чи він має в пляні одобрити виріб нової, тобто воднородної, атомової бомби, президент різко відповів: „Я не можу про це говорити".

На скільки згідно з інших джерел, уряд робить приготування до виробу воднородних бомб, які мають бути тисяч-крат сильніші від теперішніхуранових атомових бомб. Голова спільного генерального штабу, ген. Омар Бредлі, має обговорити з військової точки погляду в найближчій майбутності проблему водородної бомби на тайнім засіданні спільної конґресової атомової комісії.

РІШАЛЬНА ЗАЯВА АЧЕСОНА В СПРАВІ ПРИЗНАННЯ ЕСПАНІЇ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон оприлюднив, що американський уряд підтримає в Обєднаних Державах резолюцію, яка дозволяє кожній країні окремо встановити свої відносини до теперішнього еспанського уряду генерала Франка. Коли б така резолюція появилася в О. Д., то вона зробила б цілковиту зміну в політиці О. Д. супроти Еспанії. На підставі резолюції Генеральної Асамблеї О. Д., з 1946 р., всі члени О. Д. мали відтягнути своїх амбасадорів з Еспанії. Коли тепер ця резолюція буде заступлена іншою, то Злучені Держави не підуть перші на зустріч генералові Франкові, а полишать цей крок одній з південно-американських республік.

ВІДМОВА ФОНДІВ ДЛЯ КОРЕЇ УДАРОМ ДЛЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Вашингтон. — Спілка республіканців і деяких демократів довела до того, що при голосуванні в палаті репрезентантів над признанням $60,000,000 для підтримки господарства в Південно-Корейській республіці, перепав внесок уряду двома голосами. Є це одна з більших невдач адміністрації Трумана тому, що відноситься до закордонних справ, у яких досі Конґрес ішов згідно з урядом. При голосуванні 193 конґресменів було за пропозицію виасиґнувати фонди на розвиток ресурсів. Південної Кореї, а 191 заявилося проти того. Між голосуючими „проти" було 131 республіканців, 61 демократів і один Маркантоніо. За бил було 170 демократів і 21 республ.

БОЛГАРІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОСЛА

Вашингтон. — Департамент стейту дістав від болгарського посольства домагання, щоб Злучені Держави відкликали свого амбасадора з Болгарії, Доналда Р. Гіта. Таке домагання може довести до зірвання дипломатичних звязків між Болгарією й Злученими Державами, бо на місце Гіта не був би назначений жадний посол до Софії.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАБОРОНИТЬ ПЕРЕЛІТ СОВЄТСЬКИХ ЛІТАКІВ

ТІТО „ПРИВАТНО" ПОІНФОРМУВАВ АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПРО ЦЕ РІШЕННЯ

Париж, 20 січня. З поінформованих дипломатичних джерел повідомляють, що американський уряд одержав „приватну" інформацію від уряду Югославії про рішення заборонити переліт через югославську територію всіх літаків Совєтського Союзу та його сателітів. Попереднього тижня повідомлялося, що югославський уряд обмірковує таку можливість. Тепер вже винесене відповідне рішення. Югославський уряд повідомив про це Вашингтон добровільно під час переговорів про переліт та висадку на югославській території американських літаків. Стверджується теж, що Югославія винесла це рішення без будь-якого не тільки натиску, але і без будь-яких порад з американського боку. Проба перелету літаків Пан-Американської повітряної лінії почнеться вже в наступному тижні і тоді теж югославський уряд поінформує Совєтів та їх сателітів про заборону перелету для їх літаків. Це важливе рішення є новим „грубшим калібром" в „холодній війні" між Югославією і Комінформом.

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ В СТОКГОЛЬМІ

Стокгольм, Швеція. (УПК)— Під час українських Різдвяних Свят в Стокгольмі відправлено першу Службу Божу в греко-католицькому українському обряді. Її відправив висланий в тій цілі єпископом Бучком генеральний вікарій, о. М. ван де Мале. Опісля відбулася спільна вечеря та інші прийняття в новоствореній об'єднаній Українській Громаді ім. Пилипа Орлика. Громада видає свою газету „Стокгольмський Вістник".

СОВЄТИ ЗАКІНЧУЮТЬ БУДОВУ ТРЬОХ ЛІНІЙНИКІВ

Стокгольм, 20 січня. З приватних джерел повідомляють, що Совєти закінчують вже будову трьох великих, 35,000-тонових лінійних кораблів. Один з них, „Совєтський Союз", вже мав бути закінчений і спущений на воду в Ленінграді. Він має бути прапорним кораблем совєтської фльоти.

ГЕН. ФРАНКО НЕ ПРЕТЕНДУЄ НА РЕГЕНТА

Мадрид, 20. січня. — У зв'язку з вчорашніми повідомленнями про пляновані „основні зміни" в еспанському „законі про наступство" та про можливість іменування ген. Франка реґентом країни, з високих офіціяльних джерел тут потверджують вістку про „основні зміни" в законі, але рішуче заперечують кандидатуру ген. Франка на реґента. Потверджується натомість можливість іменування нового премієра, при чому Франко задержав би тільки пост „шефа держави". Оба пости, шефа держави і премієра, тепер об'єднує сам Франко. Призначення іншого премієра виключало б особу Франка від критики та вможливило б ці „основні зміни" в теперішньому еспанському уряді.

ІНТЕРЕСНА ЛІТЕРАТУРНО-ТЕАТРАЛЬНА ДИСКУСІЯ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 20 січня. Стараннями Секції Письменників при новоствореному Літературно-Мистецькому Клюбі відбулася тут вчора ввечорі інтересна літературно-театральна дискусія, темою якої була недавня виставка Театр-Студією Гірняка названої політичною сатирою п'єси Миколи Понеділка „За двома зайцями". Перші критичні завваги на тему п'єси висловив п. Ю. Кошельняк, даючи базу для дискусії. Він не зараховує п'єси до політичної сатири, не добачує в ній чіткої „мистецької правди", без якої твір те саме, що тіло без душі, не бачить суцільности, натомість спостерігає цілий ряд інших літературних і мистецьких недотягнень. Це, по його думці, не перерішує її актуальної вартости. Зі завваґами на цю саму тему, піддержуючи або опрокидуючи твердження п. Кошельняка, виступали: Й. Гірняк, Б. Ковалів, Л. Дражевська, Л. Івченко, О. Чернова, І. Колосів та ряд інших знавців літератури і театрального мистецтва. Гарячими оборонцями п'єси виступали головно Й. Гірняк та Б. Ковалів, вважаючи її знаменитим засобом для розкриття совєтської „голої правди", якої по думці п. Кошельняка взагалі нема. Ціла дискусія стояла на високому рівні і не тільки видвигнула цілий ряд нових інтересних думок, але й виказала величезні можливості дальшого росту і праці в мистецько-літературній ділянці, при наявності вже великого гурта її високоавторитетних і кваліфікованих знавців і творців. Збори відкрив голова Клюбу, п. С. Литвиненко. Приявних було около 50 осіб.

НОВЕ ЗАГОСТРЕННЯ СОВЄТСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ СТОСУНКІВ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 20 січня. — Захоплення західно-німецькою поліцією будинку совєтської залізничої адміністрації в американському секторі Берліна кілька днів тому стало безпосередньою причиною нового загострення совєтсько-американських стосунків в Німеччині. Згаданий будинок зайняла західно-німецька поліція, проганяючи рівночасно в совєтську зону затруднений там східно-німецький персонал, після того, як Совєти відмовилися платити належний за будинок чинш. У відплату за те, совєтська адміністрація вже вчора припинила майже на половину залізничий міжзональний рух та погрожує дальшими репресіями. У зв'язку з цими подіями вчора відбулася в совєтському секторі пресова конференція, під час якої висновки здавав теперішній шеф совєтської пропаганди в Німеччині, Ґергарт Айслер. Подію зі залізничим будинком в американському секторі він назвав „безвідповідальною американською провокацією з непередбаченими наслідками" і „типовим американським ґенґстерським актом". Пресову конференцію він закінчив заввагою: „мені здається, що вони (американці) заправляються до третьої світової війни. Положення є далеко серіозніше ніж це загально потверджується".

ПРОБЛЕМА СААРЩИНИ КОМПЛІКУЄ НІМЕЦЬКЕ СТАНОВИЩЕ В ЕВРОПІ.

Франкфурт, 20 січня.—Канцлер Західно-Німецької Республіки, д-р Конрад Аденауер, заявив вчора, що безуспішність намагання знайти відповідну розв'язку для проблеми Саарщини „комплікує" західно-німецьке становище в Европі, зокрема німецьке відношення до Европейської Ради. Свою заввагу Аденауер вислав американському високому комісареві, Джанові Дж. Мек-Клоєві, і її інтерпретується як німецьку погрозу, що без позитивної розв'язки проблеми Саарщини Німеччина не приступить до Европейської Ради, яку Америка кладе в основу своєї европейської політики. Проте, Аденауер заявив, що він ще „не тратить надії", що в цій справі можна буде дійти до порозуміння.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ В СОВЄТСЬКОМУ КОНЦТАБОРІ В САКСЕНГАУЗЕНІ.

Берлін, 20 січня. — Колишні арештанти одержаного в спадщині від нацистів совєтського концентраційного табору в Саксенгаузені стверджують, що в цьому таборі, крім осіб з усіх европейських країн, перебувають теж схоплені Совєтами американські вояки. В останньому Совєти зліквідували цей табор, перевозячи арештантів до Совєтського Союзу, правдоподібно на Сибір. Дві німки, що самі були в тому таборі, стверджують, що між транспортом арештантів зі Саксенгаузен до Совєтів в дні 17-го листопада вони спостерегли двох американських вояків в уніформах. Цим транспортом вивезено на Сибір 700 совєтських громадян і 141 німців, між ними чоловіків, жінок і дітей.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ СОВЄТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В О.Н. ПРОТИ КИТАЮ.

Лейк Саксес, 20 січня. — Совєтські представники в Об'єднаних Націях та їх установах продовжують свої демонстрації проти заступленого там представника уряду національного Китаю, виходячи з нарад. Вчора совєтський представник А. Малік вийшов демонстративно зі засідання п'ятьох великодержав і Канади в справі атомічної енергії, а совєтська делегація рівночасно покинула в такий самий спосіб і з таких самих мотивів військовий штаб Об'єднаних Націй. Після виходу Маліка, інші представники рішили перервати дальші великодержавні наради в справі контролі атомової енергії. Совєтська делегація не взяла вчора участи в нарадах Протекторатної Ради, що відбуваються тепер в Женеві в справі колишніх італійських колоній.

„НІМЕЦЬКА АКЦІЯ" ДОМАГАЄТЬСЯ ЕВАКУАЦІЇ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК.

Ганновер, Німеччина, 20 січня. — Принц Губерт цу Льовенштайн, речник правої „Німецької Акції", домагався вчора, щоби аліянти відкликали свої окупаційні війська з Німеччини і переговорювали зі західно-німецьким урядом в справі признанням їм на нім. території військових і авіяційних баз.

ПОЛІПШЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

Париж, 20 січня. — Жан Моннет, французький міністер плянування, заявив вчора, що французьке господарство, яке після війни було на пропасти повної руїни, тепер скорими темпами поліпшується і в найближчій будучності дорівнає найкращим господарствам в світі. Моннет базував свої твердження на аналізі розвитку французького господарства протягом останніх трьох років та його теперішньої тенденції.

ІТАЛІЯ ЗАПОВІДАЄ ГОСПОДАРСЬКУ ДЕСЯТИРІЧКУ.

Рим, 20 січня. — Призначений знову премієром країни Альчіде де Ґаспері заповів вчора десятирічний плян для господарського розвитку занедбаних під цим оглядом південних областей Італії. Плян передбачає поверх 160,000,000 долярів річних видатків на ті цілі в Південній Італії та поверх 32,000,000 долярів на розвиток інших областей.

МОСКВА ЗНОВУ ПОГРОЖУЄ ФІНЛЯНДІЇ.

Москва, 20 січня. Після останніх виборів у Фінляндії, які запевнять перевибір президента Паасіківі, Москва знову вважала за відповідне загрозити Фінляндії „непередбаченими наслідками", якщо вона не виконала б накинених їй мировим договором зобов'язань у відношенні до Совєтського Союзу. „Ізвєстія" погрожують, що теперішні „інтервенція шведських реакціонерів у фінських справах не доведе до нічого доброго".

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОКОВИНИ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ

Згадуємо у святочному настрої дві великі події з історії України: день 22. січня 1918, коли проголошено в Києві самостійність Української Держави, та день 22. січня 1919, коли відбулось у тому ж місті торжество Злуки Українських Земель.

Уже сам факт, що український нарід немає змоги згадувати на своїй рідній землі в будь-якому виді оті найсвітліші та найщасливіші дні, вказує наглядно, яку велику трагедію він сьогодні переживає. Ця трагедія стане ще багато більшою, коли зважимо, що московсько-большевицький режим в Україні приневолює брутальними засобами навіть поетів, письменників та громадських діячів з українськими прізвищами обкидати болотом ці великі дні й тих, що їх творили, а величати кривавого загарбника та ще дякувати йому за те, що позбавив український нарід волі й рідної влади та держави.

Але є щастя в нещастю. Сьогодні маємо поза Україною, в чужих і вільних країнах, сотні тисяч українців, між ними у великій кількості живих свідків історичних подій з 1918 і 1919 років, що самі згадують ці великі Дні з найбільшою святочністю і розповідають по цілому світі правду про їх значення. Московський окупант України це добре знає і тому цього року — мабуть маючи на увазі напружені відносини в світі, спричинені кремлівською агресією — особливо намагається перешкодити в поширюванні правди про 1918 і 1919 роки в Україні теж і поза Україною, головно в тих країнах, де живе українська еміграція.

Так треба розуміти пропаганду, яку повели большевицькі газети в Злучених Державах і Канаді цього року надовго перед 22. січня, знеславляючи ці найбільші історичні події України, а з ними теж і українську скитальщину, себто всю українську політичну еміграцію, яка являється у світі живим протестом проти московської окупації України. З такою ціллю друкується від довшого часу в тих газетах „доповідь" на тему „Возз'єднання України — присмерк скитальщини". З такою ж ціллю видруковано в большевицьких У. Щ. Вістях статтю Максима Рильського п. н. „Спів щасливого народу". Рильський „співає", на приказ Москви, про „щастя" України та українського народу, яке зачалося „вікопомною переяславською присягою на вірність і дружбу російському народові". Воно довершилось тепер, тому саме Рильський співає: „Живи, Україно! І непорочними своїми устами слав геніяльного продовжувача великого Леніна, батька і вождя народів — рідного Сталіна".

Так дякує Рильський Москві й Сталінові за „возз'єднання" України з Московщиною, заповідаючи, що „побратимство Києва і Москви — нерозривне" і запевняючи російський нарід, що „ти для нас приклад і взірець". Інакше думають тільки „огидні запроданці, на зразок Виговського та Мазепи, Грушевського та Петлюри".

Так представляє московська пропаганда теж і в Америці ідеали українського народу та його визвольні змагання. Видно, що не почувається Кремль дуже сильно в Україні, коли вживає ще й сьогодні, по десятках років диктатури і терору, такого плюгавого способу закріплювання в душах українського народу — в Україні й поза нею — вірности Москві й Сталінові. Мабуть таки дуже турбує Кремль ота українська „скитальщина" та ті, що опинились на чужих, але вільних землях, і там прославляють великі Дні 22. Січня, розповідаючи одночасно світові правду про них та про їх значення.

СВЯТО СОБОРНОСТИ

Дата 22-го січня вже увійшла в українську традицію як „Свято Соборности". Цей факт має своє велике виправдання в українській історії та своє велике призначення в українській дійсності та українських змаганнях.

В акті проголошення соборности українських земель 22-го січня 1919-го року говорилося: „од нині во єдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини України... Од нині є єдина, незалежна Українська Народна Республіка". Справді бо, цим актом завершено і здійснено ідею, що стала проблемою української історії від часів Володимира Великого. Всі патріотичні і творчі українські сили завжди діляли і змагали до тої соборности, що стала передумовою теж української незалежности. З другого боку, всі ворожі чужі та свої сили діяли проти соборности, під руїнами якої завжди погребувано теж і українську незалежність.

Акт 22-го січня 1919-го року є без сумніву одним з найсвітліших в українській історії. Він міг бути ще не досконалий. він міг не мати ще в тих обставинах свого повного значення, але сам по собі і з перспективи історії він є справді тим „наріжним каменем" під будовою нового і великого майбутнього української нації.

Це більше ніж виправдує наші „Свята Соборности", до святкування яких в цьому році Український Конгресовий Комітет окремо закликав американсько-український загал.

Проте, проблема святкувань соборности переходить далеко стандардові святкування одного дня, концерти, доповіді і тим подібні імпрези, хоч і як величні вони були б. Того роду свята можна обходити цілою своєю активністю і цілим своїм життям. На ніщо не здадуться ще десятки і сотки нових, хай і як крилатих фраз про соборність, якщо самої ідеї соборности не будемо здійснювати в найширшому розумінні і цілим нашим поступованням. 22-гих січнів не твориться фразами!

А у нас ще так багато залишається до тої справжньої соборности. Вона бо, соборність, це не тільки механічна злука українських земель, але насамперед соборність української душі, української думки, українського світогляду, соборність української нації. Бо хіба соборністю можна назвати теперішню злуку українських земель в одній совєтській неволі? І чи соборністю можна назвати всі ті „ми", „ви" і „вони" та всі ті партії, партійки, групи і групки, всі ті партикуляризми і загумінкові патріотизми, що проявилися хоч би серед української еміграції в останніх часах?

Без сумніву, від 22-го січня 1919-го року український нарід зробив помітний поступ теж в напрямку до такої соборности. Але який шлях ще доведеться пройти і які перешкоди перемогти, щоб остаточно дійти до мети? Одне з певністю можна твердити: ми є на добрій дорозі до мети. Ми знаємо куди йти, бо шлях просвічує нам акт з 22-го січня 1919-го року. Але ми ще не завжди і не всі знаємо як нам іти, або в своїй людській короткозорості повторюємо навіть добре відомі історичні гріхи, прикриваючи їх фразами про „добро справи".

Свої святкування соборности ми повинні базувати на минулому і скеровувати в майбутнє. Ми повинні обходити ті свята насамперед нашими ділами, виявом нашої доброї волі, і не тільки протягом одного, але кожного дня і цілого життя. Тільки тоді це свято стане дійсністю.

Іван Кедрин.

НАРІЖНИЙ КАМІНЬ

(У роковини 22. січня).

Коли в ніч на 22. січня 1918 року Михайло Грушевський проголосив, що суверенність Української Народньої Республіки стала дійсністю, — наче Янгол Історії торкнувся своїм крилом залі і будинку колишнього Педагогічного Музею у Києві. Проте дійсністю ця суверенність, проголошена ще окремо привичним урочистим церемоніялом на майдані св. Софії, майже ніколи не була: існувала страшенне коротко і то лиш на клапотях рідної етнічної території. (Воно торкається теж усього періоду перебування німців в Україні після Берестейського договору: це була контрольована суверенність, у котрій українська держава не мала напр. права рекрутації вояка! І те саме сталося з соборністю, проголошеною, однаково урочисто рівно в рік пізніше. Соборною є і сьогодні не воля, а неволя українського народу, об'єднаного чужинецьким імперіялізмом у чужинецькій державі.

Але подих історії, що повіяв над законодатцями 4-го Універсалу, був такий сильний, що перетривав по нинішній день ввесь глум ворогів і перетриває всі страждання народу, аж поки його суверенність таки не стане дійсністю. Історичне значення мав акт 22-го січня, тільки його автори неправильно його розуміли. Треба було щойно перспективи одного людського покоління, щоб добачити різницю між інтерпретацією 4-го Універсалу — тодішньою і нинішньою.

У 1918 році думали члени Української Центральної Ради, що вони здвигнули державу. А тимчасом вони поклали лише наріжний камінь під державну будівлю, що її тільки почали здвигати: і нині ще не знати, коли на руїнах розпочатої будови стануть нові мури з вікнами і дверима, коли покриються дахом, а над ним весело замає прапор. Відома дефініція держави каже, що складається на неї: територія, нарід і влада. У цих трьох поняттях вміщається і все інше: територія мусить бути вільна від усякої чужинецької озброєної банди, нарід мусить бути пройнятий свідомістю потреби власної держави та рішений боронити її до загину, і влада мусить бути авторитетна й мати послух у народі. Скільки з оцих трьох елементів було в Україні у величньому і трагічному січні 1918 року?!

По нинішній день існує спір між коментаторами українського зриву 1917/21. Одні з них кажуть, що верхівка народу була нездатна збудувати державу, другі — що низи були незрілі. Хто переживав ці роки в Україні і не придивлявся подіям збоку, а брав і сам у них якусь скромну участь, той не має ніяких сумнівів. А хто їх має, може пошукати за розгадкою загадки у віщого Пророка, що передбачив той час, коли Україну „в огні окрадену" збудять. За поверх двісті років московської неволі вкрали народові почуття українського державницького патріотизму без решти! Бо лише винятками були ті, що її мали. І цими винятками були якраз маленькі кадри тодішніх керівників українського народу, який щойно в ході революції, у ході пручання між національними й соціяльними вимогами, серед революційного хаосу, серед „вогню", у котрому прокинувся, — щойно ставав народом. Що казати про державницьку зрілість народу, що його треба було аж переконувати про фальш ворожої пропаганди, що українська школа триматиме нарід у темряві, бо тільки московська школа дає вихованцям право „стати паном"! Що казати про державницьку зрілість мас, коли Військові З'їзди у Києві репрезентували поверх 2 мільйони озброєного українського воїцтва, а під Крути пішла жменя невишколених студентів, бо мільйони вояків розсипались, як пісок по пустелі, й стопніли, як сніг на сонці, проголошуючи „невтральність"...

Може це стидно казати, проте історія не знає, що таке стид, коли річ іде про аналізу подій, на котрих треба вчитися: як не треба поводитись, коли річ іде про будівництво держави. Очевидно, і провід не був ідеальний. Нарід має такий провід, на який його стати, а брак великих мужів — це трагедія українського народу. Певна річ, що коли б у 1917 році появився був Богдан Хмельницький, то було б інакше. Але найлегша річ у світі — критикувати провід.

Однак найзавзятіший критик не зможе заперечити історичну правду, що впродовж 10-ти коротких місяців, від жовтня 1917 до січня 1918 року ця обезцінювана деким Центральна Рада пройшла шлях 4-х Універсалів. Дала українській історії 4 Універсали і зазначила ними етапи від автономізму до самостійництва. І ніхто інший, тільки Центральна Рада поклала своїм 4 Універсалом наріжний камінь під новітню українську політичну думку, яка спірається на тому Універсалі, як на каноні, як на національно-політичному „Вірую".

Очевидно, і на 4. Універсалі не кінчається шлях української політичної думки, так само, як у січні 1918 року не скінчилась боротьба за українську державність. Але це був той поріг, що його нарід мусів переступити і вже переступив, це був той наріжний камінь, що його мусить мати кожна будова держави: автори-

(Докінчення на стор. 3-ій)

Шкідливий самообман

Ще від р. 1919 російські комуністи, в своїм бажанні захопити Україну під свою владу, почали проголошувати, що вони ніби творять „незалежну радянську Українську Республіку". Ця „радянська Україна" мала деякий час навіть свої дипломатичні представництва в деяких державах, але фактично „дипломати" Радянської України ані кроку не сміли ступити без згоди Москви. Для чого робилася ця комедія? Тільки для того, щоб вести боротьбу проти справжньої української держави — Української Народної Республіки, — що була проголошена волею українського народу 22. січня 1918 року.

Від 1923 р. утворено Советський Союз. „Суверенні права" советських неросійських республік скасовано. В конституції Советського Союзу з р. 1937 зазначено, правда, що кожна советська республіка має право **відділитися** від СССР, **але за згодою інших.** Отже — про яку самостійність можна в цих обставинах говорити? Однак р. 1945, коли Сталін хотів опанувати советськими голосами Об'єднані Нації, він запропонував прийняти до ОН 16 „суверенних" советських республік. На це інші держави не погодилися і прийняли до ОН тільки Білу Русь та Україну.

З цього роблять великий шум комуністичні агенти за кордоном, щоб вести пропаганду на користь Москви між українцями. На жаль, на цю вудку дозволяють себе ловити також деякі українські журналісти і несвідомо женуть воду на лотики московського імперіялізму. Так від деякого часу в українській пресі знаходимо статті і заяви одного українського журналіста, що висловлює такі погляди на Советську Україну:

„Українська Советська Соціялістична Республіка фактично існує на сьогодня як українська держава. Це та сама Українська Держава, що зроджена була українською національною революцією в 1917-20 рр., а зокрема — проголошена III. і IV. універсалами".

Ці твердження мусимо визнати рішучо за фальшиві. Чи можемо уважати вигадану Москвою „Українську Советську Республіку" за „українську державу". Ні! Це — українська провінція (завойована країна) Советської Москви. Не так давно Джан Булліт, бувший посол Злучених Держав Америки в Москві, писав у журналі „Лайф", що американські стейти Род Айленд чи Оклагома мають незмірно ширші права ніж Советська Україна або Біла Русь...

Держава — це влада в певній території. На Україні є земля і народ, але влада є в руках Москви. Не було держави Індії, поки за цей край рішав Лондон. Індія стала державою тільки від року 1948.

Друга думка з наведеної цитати ще менше зрозуміла. Чи Советська Україна „та сама Українська Держава", яку проголосила Українська Центральна Рада 1918 року? Кожна українська дитина добре знає, що Центральна Рада проклямувала незалежну Українську Народню (Демократичну) Республіку. Проти неї Москва послала своїх агентів під прапором Советської України і військом окупувала нашу територію знищивши демократичну українську державу. Чи можна знавши ці факти, казати, що Советська Україна — це „та сама Українська Держава", що була Українська Народня Республіка? Чи Советський Китай це „та сама держава", що на її чолі стояв Чан-Кай-ші? Чи теперішня Советська Польща ... — „та сама держава", що була перед війною 1939 року? Поляки це рішучо заперечують, а безсторонні знавці відносин на Сході Европи пишуть в американських газетах („Ню Лідер"), що „Польща не є вже звичайним сателітом, а цілком російською колонією".

На що ж нам ці ілюзії і самообман. Між двома світовими війнами на захід від Збруча нераз було чути голоси, що над Дніпром є „хоч і советська, але все ж українська держава"... Коли ця „українська держава" прийшла на західні землі 1939 року, то навіть сліпі побачили, що то за московська штука. Тепер, на еміграції, дехто пробує нагрівати давню юшку. Від цього баламувства треба рішучо відмежуватися. Такі ілюзії можуть нашій визвольній справі принести тільки шкоду.

С. Л.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

25)

XXVII. ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Четвертий Конгрес Американських Українців у Вашингтоні відбився широким відгомоном не тільки в українській, але й в загальній американській пресі, зокрема в столичній. Деякі з тих голосів подаємо в оригіналі.

AMERICAN UKRAINIANS CONVENE TO DEMAND RED YOKE BE LIFTED

Another chapter in the fight of American-born persons of Ukrainian descent to throw off the bonds of Soviet Russia in the Ukraine will be heralded here today when the Fourth Congress of Americans of Ukrainian Descent convenes in the Hotel Statler.

More than 400 delegates from Ukrainian-American organizations from all over the United States will hear a number of speakers denounce the dominance of Communist Russia over the nearly 40,000,000 Ukrainians throughout Europe.

According to Walter Dushnyck, author and former Russian interpreter on Gen. MacArthur's staff, the group will voice its full support of the United States foreign policy of resisting communist aggression everywhere.

Mr. Dushnyck, of Ukrainian ancestry, said the congress will issue a plea for a free, independent and democratic Ukrainian state and will ask the American people for their support in the fight. An underground group, known as the Ukrainian Insurgent Army, has never ceased to fight against Soviet supervision, Mr. Dushnyck said.

Among tomorrow's speakers will be Dr. Vasyl Mudry, former Ukrainian Senator and Vice-President of the Polish Parliament; Dr. Michael Vetukhiv, former professor of a university in Ukraine, and Dr. Lev Dobriansky, professor of economics, Georgetown University.

At 3 P.M. tomorrow a concert will be given in the Presidential Room of the hotel by the famous Ukrainian Bandurist Chorus, recently arrived in the United States from Europe. Composed of 30 male voices, the chorus will sing Ukrainian folk songs.

There are about 1,000,000 Americans of Ukrainian descent in the United States today.

(**The Evening Star**, November 5, 1949, Saturday, Washington, D. C.

UKRAINIAN AMERICANS OPEN MEETING TODAY

Dr. Michael Vetukhiv, former professor at Kharkov university in in the Soviet Ukraine, will be one of several featured speakers at the Fourth Congress of Americans of Ukrainian Descent, which will be held today and tomorrow at the Statler Hotel. Several hundred delegates from all sections of the country will attend the congress.

(**The Time-Herald**, Saturday, November 5, 1949, Washington, D. C.)

WAR 'INEVITABLE': UKRAINIANS URGED TO TOIL FOR LIBERTY

More than 400 persons of Ukrainian descent were urged yesterday to work through both official and underground channels toward an independent Ukraine, free from its present Soviet masters.

They were the delegates to the Fourth Congress of Americans of Ukrainian Descent, meeting yesterday and today at the Statler Hotel, under the sponsorship of the Ukrainian Congress Committee of America.

Dr. Michael Vetukhiv, a former professor at Kharkov University, Ukraine, told of the loss of freedom in his country under Soviet Russia, and urged support of the underground Ukrainian Insurgent Army, which he said is still fighting against Soviet troops.

Fears World War III

Dr. Lev Dobriansky, assistant professor of economics at Georgetown University, told the Congress that the people of Ukrainian descent must impress on American officials "the value of the Ukrainian people as a tested and dependable ally of the United States."

Both Dr. Vetukhiv and Dr. Dobriansky discarded the idea of peaceful containment of Soviet Russia, Dr. Dobriansky declaring that World War III is inevitable "in terms of the world picture today."

A message from President Truman, read by Dr. John Panchuk of Detroit, co-chairman of the Congress, was greeted with an ovation. The President congratulated the Ukrainian group on their participation in American democracy and for their effort to aid their kinsmen overseas, who, he said, "are not able to listen to a free radio or read an uncensored press."

Pledge to Fight Aggression

A telegram was sent to the President pledging full support in resisting totalitarian aggression.

Under Secretary of State Herbert A. Fierst spoke briefly on American policy toward displaced persons, and Edward J. Shaughnessy, director of the Immigration and Naturalization Service for the New York District, urge the group to let their kinsmen behind the Iron Curtain known the truth about this country.

Other speakers yesterday were Senator H. Alexander Smith of New Jersey; Dr. Luke Myshuha, editor of the Jersey City Ukrainian-language daily **Svoboda**; Dr. Nicholaus Chubaty, **editor of The Ukrainian Quarterly** in New York, and Miss Ludmilla Ivchenko of Philadelphia, who discussed Soviet education of the Ukrainian youth.

(**The Washington Post**, Sunday, November 6, 1949).

FREE-WORLD CALL MADE BY TRUMAN

He Tells Ukrainian Group He Hopes 'Story of Democracy' Will Reach ALL PEOPLE

Special to The New York Times

WASHINGTON, Nov. 5. — President Truman told the Fourth Congress of Americans of Ukrainian Descent today that he hoped the desire of all peoples for freedom, peace and justice would increase as the "true story of democracy" reached those "who are not able to listen to a free radio or read an uncensored press."

Voicing the hope in a letter read at the opening session of the Congress, the President also congratulated the several hundred delegates for their "fine contributions to American life." The President made no reference to the fact that the Ukraine is one of the Soviet Socialist Republics, but he stressed that the delegates were to be commended for their efforts to aid their kinsmen overseas who were not able to "enjoy the benefits of a free society."

Senator Alexander Smith, Republican, of New Jersey, told the delegates at the opening of the two-day session that the Ukrainian independence movement was "evidence of a forerunner of the great urge for nationalism and freedom throughout the peoples of the world, and especially in the areas of Central Europe and the Far East."

(Докінчення на стор. 4).

П. Шандрук.

1949 — 1950!

(Оцінка минулого і прогнози).

Стоїмо на порозі останнього року першої половини XX. віку. Було б цікавим та повчаючим під поглядом мілітарно-політичним згадати, що дало людству минуле півстоліття. Але воно скінчиться за рік і тоді прийде час на такі підсумки. Тепер принаймні слід кинути оком на події минулого року, щоб у їх генезі спробувати віднайти найбільш для всіх цікаву прогнозу на 1950 Рік. Є то з'окрема не лише цікаве, але й вирост необхідне для громадян українського походження, що не можуть бути байдужими учасниками розгри між світового значення політичними силами за панування над світом.

Всі світові події обертаються навколо СССР, решта бо світу, звичайно того світу, що має підстави прийти до слова, лише реагує на всі наразі політичні потягнення Совєтів. І вже з такого стану річей треба зробити на самім початку засадничий висновок: людина майже цілком стратила можливість керувати „екс фото публіко" подіями, до чого ніби є покликана, всі намагання йдуть наразі в напрямі принаймні утримати при чолі, а не в хвості подій. Це положення можна б популярно схарактеризувати так, що можливо десь там за лаштунками хтось про щось і рішає, але людство є лише терплячим об'єктом тих рішень.

Почнімо з СССР, що є не лише інспіратором, але й фактичним можновладцем руйнуючої світ сили.

В Европі на протязі 1949 року вдалося большевикам формально і остаточно розбити Німеччину, як основний фактор повоєнної сили Европи, на дві ворогуючі частини. При тім большевики в окупованій ними зоні Німеччини сконструували політичний і вже конструують мілітарний плацдарм до наступу на Захід. Хоч сама Німеччина, треба думати що ціла, є мовчазним сфінксом, бо її провідні кола по обох боках окупації добре розуміють положення, то все ж розбиття не лише формальне, але й моральне є втягненням большевиками до акції деструктивних елементів, заіснувало. На дорозі до несподіванок в напруженні положенні першої половини 1949 року стала повна твердої волі та реалістичної передбачливости акція Західних Аліянтів по утриманню в своїх руках західних секторів Берліна. Та акція Західних Аліянтів політичну перемогу большевиків у Німеччині дещо підважила. До цілком політичних посунень Західних Аліянтів у відповідь на акцію підминування большевиками Німеччини належить піднести і створення т. зв. Німецької Федеративної Республіки з окупованих ними частин Німеччини. Паралізуючи акцію большевиків для політичного опанування Европи, що внаслідок Другої Світової Війни знайшлася під кожним поглядом в хаотичному стані, Західні Аліянти можливо найміцніше вдарили большевиків по руках своїми економічними посуненнями: Плян Маршала та допомога на озброєння, під поглядом мілітарним — створенням Европейської Оборонної Системи в формі Атлянтійського Пакту. Звідси потреби мілітарного відродження Німеччини. Приходиться з двох нещасть вибрати менше, якщо не можна знайти способів нераз зарадити обом. З другого боку в конечности компенсувати собі протиакцію Заходу на европейському континенті, большевики дуже вміло та рішучо в 1949 році започаткували фактичну й притім безоглядну інкорпорацію в совєтську систему всіх окупованих ними країн, створюючи тим на тих територіях суцільну мілітарну базу для плянованої акції проти Заходу, як основний елемент стратегічного значення. Проби большевиків завалити зсередини демократичні режими в Франції та Італії, що є рівнож головними факторами стратегічного опору московській агресії в Европі, хоч вони засаднично були заламалися в рр. 1947-48, продовжено в р. 1949, хоч вже в цім році ті проби не мали динамічного характеру — реально оцінюючи положення в тих країнах, перейшли большевики відносно них до тактики вичікування на більш сприятливі обставини.

Майже три роки тягнася геройська боротьба Греції против виразно заарганжованої большевиками агресії, яку зліквідовано в 1949 році головним чином завдяки несподіваній поставі Тіта, що порушив усі пляни Москви — перш за все через опанування Греції зробити Егейське море стратегічним раменем охоплення Турції, як єдиної властиво реальної протибольшевицької сили на Близькому та Середньому Сході. Так само тут треба ствердити програну большевиків. Належить при тім пригадати, що Близький та середній Схід від століть становлять об'єкт пожадливости Москви. Лише зручна в своїм часі політика Англії та її досконала стратегія оборони, тепер взагалі політична й мілітарна акція Західних Аліянтів не дали московському імперіялізмові можливости розгорнути свої сили для опанування тих багатючих економічно, але в поголовній мірі незмірно важливих стратегічно територій, яких посідання створює підстави великого ослаблення антагоністів Москви а для неї — корисні передумови акції в напрямках на Індію та Африку. Цілком зрозуміло, що ті пляни перспективні, але чи ж не реалізують з успіхом червоні царі політичних і мілітарних плянів укладених на століття за Іванів III. і IV., або за Петра І. Крім того в обороні перед випливаючою з тих плянів московською агресією Західні Аліянти, як свідчать публікації, ще в 1947 році звернули увагу, а в р. 1949 далі, на підставі договорів про „сприяння", провадили широкі праці по розбудові мілітарних передумов оборони Близького і Середнього Сходу. Коли поминути праці на північних узбережжі Африки та Турцію, що сама в собі є поважною мілітарною силою, модерно озброєною та вишколеною, то розбудова баз в Іраку та в полудневій частині Ірану, зокрема розбудова оборони стратегічного сектора Равандузу, є чинником не до легковаження з боку Москви.

Справа Тіта являється так загадковою, що на впевнення її треба часу. В кожнім разі, хоч би й з незнаних причин, його поступування безумовно належить вписати в балянс програної большевиків — воно відбилося на їх поступованні не тільки на Близьким та Середнім Сході, але й на поступованні на европейським континенті.

Політичні та мілітарні рухи на секторі Скандинавським з боку обох світових антагоністів мали характер менше експонований.

Таким чином можна б ствердити, що 1949 рік на західнім перидіині стичности Аліянтів з большевиками та на повязаних з ним геополітично територіях Близького й Середнього Сходу приніс большевикам програну, початок якої вже позначився у другій половині 1948 р. Ми б хотіли сказати, що консеквенція в поступованні завжди приносить консеквентні наслідки — то є закон логіки.

На Далекім Сході мають большевики велику, але не повну (ще не посідають північної частини Кореї й позбавлені можливости встрявати в життя Японії) перемогу. Чому вони дійшли до перемоги в в 1949 р. та в чім полягає зміст „незаінтересування" в цій частині глобу з боку Заходу? Трудно на це питання дати авторитетну відповідь, коли не є знані обставини справи. Є однак певні логічні підстави до твердження, що здається Західні Аліянти мають велике зацікавлення до проблем Далекого Сходу, але мають підстави так, як тепер, не інакше заховатися. Треба думати, що входять в гру: перш на все велика розлеглість території з осередком в Китаю, глибокість комунікацій — це вимагало б напруження цілого потенціялу Західних Аліянтів на Далекому Сході з невідомим вислідом та небезпекою стратити тоді з ока стратегічні конечности в інших важливих просторах глобу, з'окрема в Европі, що при видатній допомозі сама в собі криє величезної вартости і притім дуже небезпечний для Москви потенціял спротиву. Не менше значення повинна мати оцінка внутрішнього економічного положення в Китаю — майже двадцятирічна безперервна війна неймовірно знищила край та зпавперизувала великі населення, що хоче вже нарешті якогобудь кінця війни. А нова інтервенція війну продовжила б і була б через те непопулярна, особливо при відповідній комуністичній пропаганді. Повстати мусимо перед відповідальними політичними факторами питання — як довго втримається в Китаю комуністичний режим? Мабуть західня дипломатія має підстави до негативного погляду на цю справу. Але водночас напрошується запитання чи акція Москви обмежується лише опануванням Китаю, чи посягатиме по Бірму, Сіям і т. д. В тім випадку Москва мусіла б рахуватися з конечністю мати до діла теж і з спротивом Західних Аліянтів, взаємнозобовязаних до помочі в першу чергу Франції, В. Британії та Голяндії. Мабуть большевики наразі так далеко не підуть.

Наколи в загальному оцінити політично-мілітарне положення за 1949 рік, то хіба не буде помилковим на підставі зробленого огляду твердження, що виразно в цім році виявлена тверда постава і логічне поступування Заходу стали причиною задержання большевицького імперіялістичного походу в усіх формах і на всіх майже фронтах та створити для большевиків конечність перегрупування сил і очікування на більш сприятливий момент.

Що ж може тоді принести 1950 рік?

Не існують ще логічні підстави до висновку, що то буде переломовий вік. Навіть мимо тези, що накопичений військовий матеріял сам вибухає. Видається, що ще не існують можливости збройного розрахунку по боці большевиків з певністю перемоги. Будуть очевидні пошукування враждливих пунктів, будуть можливо спроби льокальних розправ з слабшими потенціяльно противниками, будуть заходи для зміцнення мілітарного положення на посіданих стратегічно важливих просторах, буде дальше переварювання в совєтському котлі ще досі опірних нестравних організмів і динамічна підготовка до кінцевого розвязання змагань. Здається, рік 1950 ще не принесе війни, але дуже швидко до неї наблизить, наближує до неї кожний день в геометричній прогресії. До війни готується весь світ, не може вона зловити непідготовленими українців в повнім значенні та до тих великих і величних завдань, що їх ставить перед українцями історія.

НАРІЖНИЙ КАМІНЬ

(Докінчення зі стор. 2-ої)

тетна, прилюдна, історична декларація волі — мати державну волю. 4. Універсал створив історичний прецеденс і на той прецеденс покликується і по нинішній день українська політика, на тому прецеденсі спірається і по нинішній день вся українська визвольна боротьба. І тому теж нема ніодної такої другої події в новітній історії України, що своїм значенням дорівнювала б події 22. січня 1918 року. Світ мало про неї знає, як узагалі мало знає про Україну, українців і їхні політичні змагання. І коли прийде час, щоб українська суверенність стала врешті дійсністю, то знову не слова і манифестації будуть вирішними, а реальне відношення сил і наявність елементів, із котрих складається держава. Однак ця нова, дійсна українська держава не буде навязувати до пустки. Пустка була до 22. січня. 4-тий Універсал цю пустку виповнив і на її місці поставив Ідею. Велику Ідею рідної суверенної держави. І тому рік-річно в роковини 22. січня усі українці на землі єднаються в святкуванні того дня, що святкують сходження ідеї Української суверенної держави чудовим актом 4. Універсалу. На українських землях дата 22. січня проскрибована, виклята, як злочин проти займанця. Завданням українців в Америці є не тільки поширити правду про 4. Універсал в американському політичному світі, але й доложити всіх старань, щоб на 22. січня били ще дзвони по всій Україні, — вільній у суверенній.

ПРО ГРАМАТИЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЧУЖОМОВНИХ ІМЕННИКІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Наша стаття „Дбаймо про мовну єдність із своїм народом", надрукована в одному з недавніх чисел „Свободи", була ніби „вступним словом" до заміток про конкретні явища в українській мові на еміграції. Тут ми розглянемо коротенько питання про граматичне оформлення чужомовних іменників, вживаних в українському контексті.

Взагалі кажучи, українська мова намагається формально „асимілювати" чужомовні іменники. Ця „асиміляція" найлегше відбувається тоді, як у формі називного відмінка чужого іменника є щось таке, як у іменниках українського походження, напр., твердий приголосний на кінці в іменниках типу „Лондон" чи закінчення —А (—Я) в іменниках типу „Формоза", „Італія". „Асиміляція" виявляється в тому, що ці чужомовні іменники зовсім вільно відмінюються, перші — за відміною іменників чол. р., другі — за відміною іменників жін. р. типу „вода", „земля". Але є й такі чужомовні слова, що такій „асиміляції" не піддаються. Це іменники, що закінчуються на голосні: 1) — Е (куле, Гете); 2) — І (журі, Гоцці); 3) — У(Ю), напр. інтерв'ю, паспарту; 4) — АВ, — ОВ (Ленав, Шов), 5) — УА (амуа, боа). Є й просто окремі слова, що українському відмінюванню не підлягають, хоч, може, й мають формальні дані для відмінювання, як от Дюма (Еміль) Золя, що закінчується — А(Я). І, навпаки, є слова, що тільки винятково відмінюються. Це такі, як от пальто (плащ), бюро, депо, бож взагалі на — О, ще більше на — Ю, не відмінюються (Бордо, Торонто, радіо, тріо, Онтаріо).

На жаль, наша мовна критика на чужині не додержується цих правил, і в наших текстах можна досить часто натрапити, з одного боку, на таке як от „твори Гетого, Золі, Шова", а з другого — на таке, як от „він мешкає в Мюнхен" зам. „в Мюнхені". Особливо багато цих помилок в американсько-українських газетах, де, як правило, не відмінюють таких назв, як „Бруклін", „Буенос-Айрес", „Саскатун" тощо. Наприклад, пишуть: „Збори відбудуться в Букленс, в Порт Артур" зам. „в Брукленді", „в Порт-Артурі". Ці ж іменники закінчуються на приголосні! Такі помилки свідчать про втрату почуття рідної мови, і з ними треба боротися. В англійських складених словах треба відміняти тільки останню частину, а першу приєднувати розділкою і писати: „в Ню-Йорку, в Лейк-Саксесі". Ці правила є в усіх посібниках з українського правопису, і ми тут про це тільки нагадуємо нашим авторам і редакторам, що відповідають за мову своїх текстів.

В. Ч-о.

КОМУНІСТИЧНІ П'ЯТІ КОЛОНИ В ЕВРОПІ МАЮТЬ НАКАЗ САБОТУВАТИ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ

Гага, Голяндія, 20 січня. Комуністичні п'яті колони в країнах Атлянтійського Пакту одержали наказ організувати масові саботажі американської військової допомоги цим країнам, що у формі постачання зброї має початися вже в найближчому часі. Таємні повідомлення західної розвідки та відомості дипломатів покриваються в тому, що комуністи вже почали централь-но організувати підготовку тих саботажів, що проявлятимуться насамперед в організації страйків портових робітників при вивантажуванні американської зброї.

Помер Дмитро Квасниця

Дня 23 листопада помер на еміграції один з кращих синів нашої поневоленої Батьківщини — Дмитро Квасниця.

Покійний народився дня 8 листопада 1882 р. в селі Белзець, пов. Золочів, як син селян-рільників. Гімназію покінчив в Золочеві і перед першою світовою війною вписався на правничий факультет львівського університету.

В роках визвольних змагань українського народу бере активну участь у збройних чинах як старшина Галицької і УНР Армій і переходить з ними історичні дні їх слави і катастрофи включно з „благодатями" польських таборів для інтернованих, звідки виходить з початками недуги легенів. Повернувши — стає в ряди тайної Української Військової Організації.

Рівночасно зі своїми товаришами студентами віддає весь свій молодечий запал для організації тайного Українського Університету, де сам продовжає і кінчить свої студії. По закінченні університетських студій а також однорічного кооперативного курсу Т-ва Просвіти у Львові переходить на постійну працю до української кооперації, починаючи як урядовець, а вкоротці, як інспектор Ревізійного Союзу українських кооператив у Львові і на тім становищі застає його друга світова війна.

Як кооператор вийкових спосібностей, солідности і пильности кладе великі заслуги для розбудови і закріплення нашого господарського життя за часів Польщі. З приходом большевиків до Галичини Покійний вибирає скитальщину і зі своєю дружиною та чотирьома малими дітьми мандрує в світ за очі, приймаючи на себе всі злидні поневірки, голоду і холоду. В серпні 1945 року спиняється в Німеччині в Баварії і в таборі таких, як він утікачів в Карсфельді коло Мюнхену, де був господарським референтом при українській адміністрації табору.

Як людина чутлива на людську біду, ідейна і хрустально чистого характеру та чистих рук, а головно як добрий і солідний фахівець, приніс Покійний неоцінені услуги в побудові господарського життя того, одного з найбільших (5000 душ) і найкращих українських таборів. По ліквідації табору в Карльсфельді в травні 1946 року переїхав з одною частиною його мешканців до Міттенвальду, німецького гірського місточка, положеного в Альпах в Горішній Баварії, де став при кінці 1946 і з початком 1947 року першим українським комендантом табору. Теж і тут Покійний виконував свій пост з найбільшою дбайливістю доброго і чесного українського громадянина-патріота. Важкі часи відновлюють у нього туберкулу легенів. Знесилений відходить у місяці лютім на лікування до санаторії ІРО в Гавтінгу коло Мюнхену і там дня 23 листопада 1943 року кінчить своє трудолюбне життя. В часі хороби ще живо інтересується громадським життям української еміграції і болів всіма фібрами своєї душі над її невзгодинами і сварами.

Величавий похорон Покійного, що відбувся у Міттенвальді, дня 26 листопада ц. р. при поголовному здвизі таборового громадянства і його товариств та організацій, з величезною кількістю вінців, з повними жалю прощальними промовами від духовенства і світських діячів, був доказом тої любови і пошани, якими тішився і на які заслужив собі Покійний від української громади.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ, ЯКИЙ НАРАХОВУЄ ТЕПЕР УЖЕ ПОНАД 51 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ, Є ТАКОЮ ПЕРЕДОВОЮ НАРОДНОЮ УСТАНОВОЮ АМЕРИКАНСЬКИХ І КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, В ЯКОЇ СПИСКУ ЧЛЕНСТВА НЕ ПОВИННО ЗАБРАКНУТИ ТЕЖ І ВАШОГО ІМЕНІ. ВО НАЛЕЖАТИ ДО У. Н. СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ЦЬОГО СВІДОМОГО ТА ІДЕЙНОГО ЗАГАЛУ, ЯКИЙ ТВОРИТЬ І ВЕДЕ ЦІЛЕ НАШЕ ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Допомагають скитальцям.

Щоб розвязати так важне питання, як допомога українським скитальцям в Европі, українці, які гуртуються при У. Н. Домі в Бриджпорті постановили скликати загальні збори всього громадянства. В тій справі розіслано запрошення до всіх українських організацій, як світських так і церковних.

Збори відбулися 15 жовтня 1949 р. На жаль не всі громадяни зрозуміли важність цієї великої справи. На збори прибули лише представники Товариства ім. М. Грушевського, від. 30 У. Р. Союзу і Тов-а „Укр. Січ", від. 59 У. Н. Союзу, а українська православна парохія з невідомих причин не вислала своїх представників. Збори пройшли з повним успіхом. Громадяни поставилися щиро і віддано до справи. Створено „Комітет Допомоги Скитальцям" в управу якого ввійшли: Д. Чернявський, голова; П. Сливінський, касієр, Д. Кучма, секретар.

При кінці зборів переведено першу збірку на допомогу скитальцям в Европі, яка принесла $268.

Зібрану суму вислано до ЗУАДКомітету у Филаделфії.

Подаємо список жертводавців:

Тов. ім. М. Грушевського, від. 30 УРС, $100; Тов. „Укр. Січ", від 59 УНС $100. Поодинокі громадяни зложили по $10 Сава Датценко; по $6: Теодор Красіцький, Антон Кучма; по $5: Дмитро Чернявський, Тарас Сливінський, Дмитро Постоловський, Михайло Галькевич; по $4: Теодор Пишко, Дмитро Сендзік; по $2: Михайло Мандрона, Богдан Сенів, Василь Сливінський, Володимир Венґринович, Матвій Нищак, Василь Папроцький, Петро Слвінський, Григорій Валковський; по $1: Анастазія Глива, Стефан Пущинський.

„Комітет Допомоги Скитальцям" буде докладати всіх зусиль, щоби розпочате діло вести дальше з повним успіхом. Рівнож закликаємо громадян, які ще до цього часу не хотіли зрозуміти цього великого національного обовязку, щоб вони покинули свої особисті порахунки, а спільно з нами рамя об рамя, як одна з'єдинена українська громада віддались цій великій гуманній справі, якою є допомога нашим землякам на скитальщині.

Петро Сливинський, кас.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Коляда, зорганізована Відділом УККомітету.

В останніх часах перед громадянами Ню Гейтен виринули завдання, які вимагають спільної акції усіх існуючих тут організацій. До таких завдань належало заснування нового Відділу Українського Конґресового Комітету. З ініціятиви. п. Антона Маланчука завязався комітет, котрий звязався з Централею УКК, від якого отримав інформації і деякі матеріяли. Заходом ніціятивного комітету відбулися дня 23 жовтня 1949 Установчі Загальні Збори, на котрих п. Антін Маланчук передав привіт Централі У. К. К. і зреферував в глибоко обдуманих словах потребу і ціль заснування відділу УКК. Наступний бесідник, п. Василь Шмата, як новоприбулий громадянин, попирав думки свого передбесідника, вказуючи рівнож на необхідну конечність створення такого відділу. Установчі Загальні Збори рішили заснувати відділ УКК в Ню Гейвен і вибрали управу цього комітету в особах: о. Антін Борса, почесний голова; Антін Маланчук, голова діючий; Василь Шмата, місто-голова; Василь Ґіна, секретар; Іван Голубович, скарбник і Василь Небелюк.

Згаданий комітет почав свою працю організуючи коляду Різдвяну. Колядники чотирома групами розійшлися по місті, заглядаючи до кожної української хати сповіщаючи пісню „Бог предвічний народився". З коляди зібрано $257, а по потрученні коштів ґазоліни $20, переказано через Централю Конґресового Комітету $237 на такі цілі: УКК $62, ЗУАДК $50, УПА $50, інваліди $50, студенти $25.

Цею дорогою складаємо щиру подяку жертводавцям і колядникам, якими були: Антін Маланчук, Ляриса Голубович, Лисяк Орися, Олесницька, Турянський, Іванів, Колісняк, Марущак, Кравчук, Буцяк, Голубович, Ґіна Олекса, Козюпа.

Рівночасно повідомляємо, що Відділ Конґресового Комітету в Ню Гейвен приготовлює відсвяткування свята „Злуки Земель" при співучасти Тов. Бандурист.

Пожертви зложені на коляду: С. Ільків і М. Хододяк по $10; по $5: Я. Попель, І. Голубович, П. Бурбела, Блахітка, П. Яхницький, Е. Галущак, О. Березіцький, А. Маланчук, О. Борса, П. Пошкур, М. Копичин, Ф. Левандовський, Н. Дерень, М. Качор, Ю. Волинець; по $3: Стрийський, И. Здеб, М. Музика, О. Плуховський, С. Дикун; по $2: В. Колісняк, М. Фар, О. Рейнарович, Е. Креховецький, Б. Дробут, П. Гричаник, Н. Плуховський, В. Карпі, М. Чайківський, О. Ґіна, М. Ленінський, О. Добліц, Р. Лаврович, А. Ліпцан, М. Хомета, В. Добчанський, Н. Патинок, М. Лісивич, М. Сампара, Н. Лотоцький, І. Гузар, В. Твайчук, В. Березіцький, А. Макар, І. Сидор, О. Копулець, М. Дахневич, Т. Дахневич, І. Терщак, К. Фурс, І. Ґурилевич, К. Левчук, М. Мурин, В. Попелитин, Б. Снігурович, М. Хабінець, Е. Козюпа, І. Буцяк, О. Лощинський, М. Вітенко, С. Литвинюк, М. Гайзер, І. Підлісний, К. Марущак, П. Федитин, П Процький; Кравчук $1.50; по $1: Городецький, Лисяк, В. Бойко, П. Рейнарович, В. Бойко, Луців, Сивак, Р. Рондяк, В. Рондяк, В. Рондяк, І. Глуховський, І. Вальницький, М. Олесницька, В. Шмата, І. Телюк, П. Вірстюк, Д. Ґреґер, І. Турянський, О. Микетей, М. Пивоварчук, М. Гірняк, І. Пошкур, М. Шимків, В. Москалюк, М. Береза, Д. Диґліц, С. Ляноліно, В. Малішевський, Г. Кот, К. Рожка, І. Похмурський, М. Бурбак, М. Гузар, М. Духновський, В. Гузар, Р. Брезіцький, Д. Шевчук, А. Білоус, Я. Борецький, М. Довгий, Е. Домбровський, В. Козачок, І. Масович, П. Роджінс, О. Сампара, М. Сампара, К. Стасюк, П. Василик, П. Волянек, П. Земледух, А. Бобуцький, П. Деґюк, Г. Ґіна. Дрібними $1.50. Разом $257.

Відділ У. К. Комітету в Ню Гейвен.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

В допомогу скитальцям.

Одною з передовіших українських громад в Америці в справі допомоги скитальцям і опіки над ними є українська православна парохія в Пасейку, яка під проводом свого енергійного пароха о. Володимира Букати і на зазив ЗУАДК приняла до себе понад 20 осіб скитальців. По відповідному відпочинкові у місцевій церковній галі розміщено їх потім по приватних мешканнях та знайдено їм теж працю. З признанням треба підкреслити, що між принятими були не лише православні, але також католики і всім їм присвячено однакового старання, опіки і матеріяльної піддержки.

Хоч є ще далі різні турботи з прибулими, громада не забуває також і за тих, що донині не мали можливостей виїхати з таборів у Німеччині.

Перед святами на зазив пароха, який хоче і уміє промовити до серця і душі своїх парохіян, проведено в церкві грошеву збірку на святочні харчеві пакунки для скитальців у Німеччині. Збірка принесла $104. За ці гроші закуплено негайно харчі, передовсім найбільш потрібні, як смалець і цукор, зроблено з них пакунки і вислано їх до Німеччини. Напевно осушили вони неодну сльозу матері в таборі, як на Свята Різдва Христового могла подати своїм на пів-голодним дітям на стіл не цілком пісну таборову зупу. А також не одна мама прослезилась з радости по тій причині, що десь там за далекими морями у якомусь Пасейку хтось думав про її і її діточок долю і подав їй помічну руку.

Успіх у своїй церковній і громадській праці завдячує та громада передовсім тій згідливості, гармонії і єдності, які панують у ній поміж парохіянами та їх парохом.

Скиталець.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Докінчення зі стор. 2).

Declaring that "the masses everywhere" were awakening and "throwing off the chains of imperialism and the old misguided colonialism," Senator Smith cited the displaced persons' camps in Europe as "evidence of the grim determination of courageous individuals to secure their freedom rather than yield to the tempting allurements of a deceptive security promised by fascist-nazism or Communist Marxism.

The Senator said that he had just returned from a trip to the Far East "where the gropings for nationalism and freedom are becoming so manifest." He asserted that it was the great privilege and resposibility of the United States to lend and assist in their effort to "throw off the shackles of imperialism and help these struggleing and depressed peoples to help themselves."

Senator Smith said that his visit to Japan disclosed that under the leadership of Gen. Douglas MacArthur and a group of earnest Americans working with him "the Japanese people are beginning to understand the freedoms of the Western tradition" and to covet these freedoms for their own people.

The Congress is expected to take action on several resolutions urging, among others things, unqualified support of the United States foreign policy of "resisting communist aggression everywhere"; a free independent and democratic Ukrainian state, and United States aid to help the Ukrainians "in their struggle against Soviet Russia."

(The New York Times, Sunday, November 6, 1949.)

GEORGETOWN UNIVERSITY PROFESSOR ELECTED HEAD OF UKRAINIANS

Dr. Lev Dobriansky, assistant professor of economics at Georgetown University, was elected president of the Ukrainian Congress Committee of America yesterday as the group concluded its two-day annual congress here.

The congress, held at the Hotel Statler, was attended by some 400 persons of Ukrainian descent.

Resolutions pledget yesterday pledget support to the President and the Government in all efforts to promote peace and freedom in the world; called on American and other freedom-loving people to resist the Soviet Union, communism and totalitarianism; expressed sympathy for the Ukrainian people behind the Iron Curtain; and denounced Soviet persecution of religious groups, intellectuals and the people of the Ukraine as a whole.

Other new officers, elected for three terms, included Dmytro Halychyn of New York, first vice-president; Dr. Longin Cehelsky of Philadelphia, second vice-president; Eva Piddubcheshen, of New Yerk, secretary, and Joseph Lesawyer of New Yerk, treasurer.

A 13-member political policy board also was elected, with Stephen Jarema, former New York State assemblyman, as chairman.

(The Washington Post, Monday, November 7, 1949.)

REDS HARRASSED BY GUERILLAS, SESSION TOLD

Leader of Ukrainian Unit Describes Need for Guns, Money

Stories of an armed and active underground army which harrasses the Red Army with guerilla tactics behind the Iron Curtain were told last night at the 4th Congress of Americans of Ukrainian Descent at the Statler Hotel.

Delegates became voluble after receiving a message from President Truman expressing the hope that the desire of all peoples for freedom will increase as the true story of American democracy spreads into the countries which censor their press and radio.

Lev Lahidny, who said he led an underground unit of 150 men armed with rifles and light machine guns in the Ukraine until 1947 when he was sent on a mission to the American zone in Germany to seek more guns and ammunition, said there is a burning desire for freedom already burning in the Ukraine.

"But we need guns and money to carry on our fight," he said. "We cannot fight the Red Army with words."

Voice Programs Criticised

Nykola Lebed said the Ukrainian underground army was fighting the Red Army and the Gestapo before America entered the war. He said he knew of 15,000 armed men in the territory in which he operated.

Mr. Lebed was critical of the policies of Voice of America programs which, he said, do not appeal to the numerous national groups behind the Iron Curtain, such as the Ukrainians, but tends to address them as "the Russian people." He also said the rebels in the Ukraine look to America for guns and ammunition.

Prof. Lev Dobriansky, of Georgetown University, told the Congress the Ukrainian Army was the only genuinely democratic force in Eastern Europe at the close of World War I until it went down without help from the democratic nations.

Aid to Tito Questioned

"The world witnesses the political rape of independent non-Russian states in Eastern and Central Europe today," Prof. Dobriansky said, "but forgets the first rape by Soviet communism of the independent, non-Russian state of Ukraine in 1920.'

Prof. Dobriansky said the United States should make allies out of the Ukrainian, Balt, Slovak and other underground partisans "who today are harrassing the Soviet octopus, but tomorrow, with their ranks increased a million-fold, will be gnawing at the very centers of this monster."

Critical of the State Department's recent decision to lend economic aid to Tito, Prof. Dobriansky said:

"Our State Departments may for the moment depend on Titoism to split Eastern Europe, but it will soon find that Titoism is restricted to Tito's bounderies. America's true allies are not the dissident products of the Kremlin, but the victims of Soviet oppression who are today fighting Communism in the sole hope that tomorrow the United States will support their aims for freedom."

Truman Hails Contributions

President Truman, in his letter to the Congress, congratulated Americans of Ukrainitn Descent for their contributions to American life. He commended them also for efforts to aid kinsmen overseas "who are not able to enjoy the benefits of a free society which we in the United States are fortunate to enjoy."

Without mentioning that the Ukraine is one of the Soviet Socialist Republics, the President said:

"I hope that more and more the story of our American democracy will reach your kinsmen and others overseas who are not able to listen to a free radio or read an uncensored press and that as the true story of democracy is heard more widely the desire of all peoples for freedom and peace justice will increase correspondingly."

(The Sunday Star, Washington, D. C., November 6, 1949).

На цьому закінчуємо друкувати звідомлення з Четвертого Конґресу Американських Українців, що відбувся у Вашинґтоні, в готели Статлер, в днях 5 і 6-го листопада 1949 року. Цілий звіт надруковано в числах „Свободи": 278 до 304 з 1949 р., та від ч. 9 в цьому році.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую Марію, Юліяна, Любомира та Віру АНТОНОВИЧ з Долини, Галичина. Хто знає про них, або вони самі, прошу ласкаво зголоситись на адресу:

Єлисавета Антонович,
17 Van Derveer Avenue
Amsterdam, N. Y. U.S.A.

ПОДЯКА

Щиру подяку складаємо **Панству Теодорові й Марії Івахів з Честер, Па.**, що не пожаліли труду й коштів та уможливили нам приїзд з Німеччини до Америки. У великім зрозумінню й співчуттю недолі скитальського життя, Вони, як щирі українці, подали нам братню руку і випровадили нас на шлях нового життя. Оточуючи нас теплою опікою, дали нам в своїм домі помешкання і через два тижні прохарчовували нас своїм коштом та старались допомогти нам підшукати працю. За їх щире серце, велику матеріяльну й моральну допомогу для нас — наше щире українське Спасибі!

ІВАХІВ ВОЛОДИМИР з родиною.
КРАМАР ВОЛОДИМИР з родиною.
ГОЛОВАЦЬКИЙ ОСИП.
КРАМАР МИРОСЛАВ.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Відділ 414 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в середу, 25. січня, в годині 7. ввечір, в церковній залі, 123 Парк ул. Проситься всіх членів згаданого відділу обовязково явитисяназ бори. — Уряд.

ТАРЗАН, ч. 2263. Дивне пробудження.

WHILE DR. ZEE AND HIS BIG BODYGUARD HURRIED TOWARD THE DISTANT APE-CRY---
---TARZAN AND NITA WAITED FOR THE TRANSFORMED CAVEMAN TO AWAKEN FROM THE SLEEP INDUCED BY PHIL'S ANTIDOTE.
FINALLY HE OPENED HIS EYES IN A STARE OF UN-RECOGNITION
AND, SUDDENLY LEAPING TO HIS FEET, HE FACED THEM BELLIGERENTLY.
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.
-2263-

Саме тоді, коли д-р Зі і його великий сторож спішили в сторону, звідки чути було оклик перемоги...

...Тарзан і Ніта ждали на пробудження переміненого печерного чоловіка підо впливом нового ліку Фила.

Вкінці він отворив очі. Його погляд вказував, що він нічого не пізнає.

Потім нагло скочив на рівні ноги у боєвім визові.